Бекітемін:

«Б.Сейсекенова атындағы ЖОББМ КММ-нің»

директоры: Б. Ж .Жумагулова

«Үкілідомбыра»

үйірмесі

Жетекшісі: Л.М.Абилхайырова

2023-2024 ж

Бекітемін:

«Б.Сейсекенов атындағы ЖОББМ»

КММ-нің директоры: Б.Ж.Жумагулова

«Үкілі домбыра» үйірмесінің кестесі

2023-2024 оқу жылы

№	Класы	Оқушы саны	Өтетін күні	Сағаты	Жауапты
1	3-4-5-6 кл		Дүйсенбі	10:00-12:00	Абилхайырова Л.М
2	3-4-5-6 кл		Сейсенбі	10:00-12:00	
3	3-4-5-6 кл		Сәрсенбі	10:00-12:00	
4	7-8-9-10 кл		Бейсенбі	16:00-17:00	
5	7-8-9-10 кл		Жұма	15:00-16:00	

Үйірме жетекшісі: Абилхайырова Л.М

Директордың тәрбие ісі жөніндегі
орынбасары: Молдабаева Ж.М.

«Үкілі домбыра» үйірмесінің 2023-2024 оқу жылын арналған күнтізбелік жоспары

2- топ аптасына-2 сағ

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны			Уақыты
		барл	теор	прак	
	«Тепеңкөк»халық күйі	9			07.09
1	Оң қолдың қағыстары	1	1		08.09
2	Сол қолдың саусақ басу тәртібі	1	1		14.09
3	Перне басу. Қағыстар	1		1	15.09
4	Буынға бөліп ойнау	1		1	21.09
5	Жатқа ойнау	1			28.09
6	Техникамен жұмыс. Жаттығулар жасау	1		1	29.09
7	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	1			05.10
8	Ансамбльмен ойнау қайталау	2	1	1	06.10.12.10
9	**«Ақбұлақ» әні**				
10	Оң қолдың қағыстары	1			13.10
11	Сол қолдың саусақ басу тәртібі	1			19.10
	Перне басу. Қағыстар	1			26.10
12	Буынға бөліп ойнау	1			27.10
13	Жатқа ойнау	1	1		10.11
14	Техникамен жұмыс. Жаттығулар жасау	1		1	11.11
15	Дыбыс тазалығымен жұмыс	1			16.11
16	Ансамбльмен ойнау	1	1	1	17.11
17	Ансамбльмен ойнау	1			23.11
18	Ансамбльмен ойнау	1			30.11
	Күй «Қарабас»	1			
19	Оң қолдың қағыстары	1		1	07.12
20	Сол қолдың саусақ басу тәртібі	1			08.12
21	Перне басу. Қағыстар	1	1		14.12
22	Буынға бөліп ойнау	1			15.12
23	Буынға бөліп ойнау	1			22.12
24	Буынға бөліп ойнау	1			28.12
25	Жатқа ойнау	1			29.12
26	Динамикалық белгілермен жұмыс	1	1		11.01.2024ж
27	Техникамен жұмыс. Жаттығулар жасау	1	1		12.01
28	Техникамен жұмыс. Жаттығулар жасау	1			18.01
29	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	1			19.01
30	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	1		1	25.01
31	Ансамбльмен ойнау	1		1	26.01
32	Ансамбльмен ойнау	1			01.02
33	Ансамбльмен ойнау	1		1	02.02
34	Ансамбльмен ойнау қайталау	1			08.02
35	**«Беуайдай»халық әні**				
36	Оң қолдың қағыстары	1		1	09.02

37	Сол қолдың саусақ басу тәртібі	1		1	15.02
38	Перне басу. Қағыстыру	1			16.02
39	Буынға бөліп ойнау	1			22.02
40	Буынға бөліп ойнау	1		1	23.02
41	Буынға бөліп ойнау	1		1	01.03
42	Жатқа ойнау	1		1	07.03
43	Жатқа ойнау	1			08.03
44	**Күй «Айжан қыз»**				
45	Динамикалық белгілермен жұмыс	1			14.03
46	Техникамен жұмыс. Жаттығулар жасау	1		1	.1503
47	Техникамен жұмыс. Жаттығулар жасау	1	1		04.04
48	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	1	1		05.04
49	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	1			11.04
50	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	2			12,18.04
51	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	1			25.04
52	Ансамбльмен ойнау	2			26.04.02.05
53	Ансамбльмен ойнау	1			03.05
54	Ансамбльмен ойнау	2			09,10.05
55	Ансамбльмен ойнау	1			16.05
56	Қиын қағыстармен танысу қар қағыс	1	1		17.05
57	Орама қағыс	1	1		23.05
58	Адай қағыс	1	1		24.05
59	Ілме қағыс	1		1	
60	Дыбыс тазалығымен жұмыс	1		1	
61	Ансамбльмен ойнау	1		1	
62	Барлық өткен күйлерді қайталау	1		1	

Директордың тәрбие ісі жөніндe
орынбасары: Молдабаева Ж.М

«Үкілі домбыра» үйірмесінің 2023-2024 оқу жылын арналған күнтізбелік жоспары

1-топ аптасына-3 сағат

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны			Уақыты
		барлығы	теор	прак	
	Күй «Әке толғауы»	11	5	6	
1	Оң қолдың қағыстары	1	1	1	04.09
2	Сол қолдың саусақ басу тәртібі	1	1	1	05.09
3	Перне басу. Қағыстыру	1	1	1	06.09
4	Буынға бөліп ойнау	1			11.09
5	Жатқа ойнау	2	1	1	12,13.09
6	Техникамен жұмыс. Жаттығулар жасау	2	1		18,19.09
7	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	1		1	20.09
8	Ансамбльмен ойнау қайталау	2		1	25,26.09
	Күй «Келіншек»	7	2	5	
9	Оң қолдың қағыстары	1		1	27.09
10	Сол қолдың саусақ басу тәртібі	1		1	02.10
11	Перне басу. Қағыстыры	1		1	03.10
12	Буынға бөліп ойнау	2	1	1	04,09.10
13	Жатқа ойнау	2	1	1	11,16.10
14	**Күй Нәрағашы**		3	3	
15	Дыбыс тазалығымен жұмыс	1			17.10
16	Ансамбльмен ойнау	2	1	1	18,23.10
17	Ансамбльмен ойнау	2	1	1	24.25.10
18	Ансамбльмен ойнау	1	1	1	04.11
	Дәулеткерей «Тойбастар»	19	9	10	
19	Оң қолдың қағыстары	1			05.11
20	Сол қолдың саусақ басу тәртібі	1		1	11.11
21	Перне басу. Қағыстыру	1			12.11
22	Буынға бөліп ойнау	1	1	1	13.11
23	Буынға бөліп ойнау	2	1	1	18,19.11.
24	Буынға бөліп ойнау	2	1	1	20.11,25.11
25	Жатқа ойнау	2	1		26.11,27.11
26	Динамикалық белгілермен жұмыс	1			04.12
27	Техникамен жұмыс. Жаттығулар жасау	1		1	05..12
28	Техникамен жұмыс. Жаттығулар жасау	1	1		06.12
29	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	1	1		11.12

30	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	1		1	12.12
31	Ансамбльмен ойнау	2	1	1	13.12
32	Ансамбльмен ойнау	1	1	1	18.12
33	Ансамбльмен ойнау	1		1	19.12
34	Ансамбльмен ойнау қайталау	1	1	1	20.12
	«Сүгірдің термесі»				
35	Оң қолдың қағыстары	1		1	25.12
36	Сол қолдың саусақ басу тәртібі	1	1	1	26.12
37	Перне басу. Қағыстыру	1		1	27.12
38	Буынға бөліп ойнау	3	2	1	08,09,10..01.2023.ж
39	Буынға бөліп ойнау	2	2	2	15,16..01
40	Буынға бөліп ойнау	2	1	2	.17.01.18.01
41	Жатқа ойнау	3	1	1	22,23,24.01
42	Жатқа ойнау	3		1	229,30,31.01
43	**«Мен қазақпын»**әні				
44	Динамикалық белгілермен жұмыс	1	1		05.02
45	Техникамен жұмыс. Жаттығулар жасау	1	1	1	06.02
46	Техникамен жұмыс. Жаттығулар жасау	1	1	2	07.02
47	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	1	1	1	12.02
48	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	2	1	1	13,14.02
49	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	2	1	1	19,20.02
50	Күйдің дыбыс тазалығымен жұмыс	2	1	1	22,,26..02
51	Ансамбльмен ойнау	2	1	2	27,28.02
52	Ансамбльмен ойнау	1	1		04.03
53	Ансамбльмен ойнау	3	1	3	05,06,11.03
54	Ансамбльмен ойнау	3	1		12,13,18.03
55	Қиын қағыстармен танысу қар қағыс	1	1		19.03
56	Орама қағыс	3	1	1	20.0301,02.04
57	Адай қағыс	3	1	1	03,08,09..04
58	Ілме қағыс	3	1	2	10,15,16.04
59	Дыбыс тазалығымен жұмыс	3	1	1	.17,22,23.04.
60	Ансамбльмен ойнау	2	1	2	29,30.04
61	Барлық өткен күйлерді қайталау	2	1	1	06,08..05
62	Өткен күйлерді қайталау	3	1	1	13,14,15..05
63	Үйренген әндерді пысықтап еске түсіру	3	1	1	20,21,22..05

Алғысөз

Домбыракөнеаспапжәнеолқазақпенкіндіктесұлыстардыңбәрінеортақмүлік , домбырамәдениетініңменшігітамырытарихқатереңжайылған , байырғыаспап. Әрбірөлкеніңкүйөнеріәртүрліжәнеаспаптарының да тұрқыжағынанөзгешілігі бар .

Оқушыларға осы қоңырдауыстыдомбыраныңшығутарихын ,мәдениетін , ерекшелігінүйрету .Ата – бабаларымыздыңайтыпкеткеақыл-өсиет , күйқазынамыздыжасұрпақтарғажалғасынтабабілдіру .Ұлттықдәстүр мен салт – сана тағылымынжасжеткіншекбойынадарытып , оныңжаңжүйесіноятуда , өнергедегенынтасынарттырудақазақтыңқасиетті де киеліқарадомбырасыныңатқаратынроліерекше .

Домбыраүніөзінетәндыбыстықбояуымен ,алуантүрліжеліс – қағыстарыменқатар , өте бай көркемобарздықәлемімен де айқындалып , қазақхалқыныңтарихидүниетанымыжәнепсихологиялықерекшеліктеріментығызбайланысыпжатады .Домбыраүйренуде тек күйтартунемесе оны әнәуенінеқосуғанаемес , сондай – ақдомбырада пьеса орындаушылықөнері де кеңіненорыналған .Соғанбайланыстымұндаоныңойнауерекшеліктері , өзіндіктүрліәдіс - тәсілдеріойғақонымдынақтытүрдеөрнектелген . Осы орайдаоқушыныңдомбыратартудымеңгеруітабиғилогикалықжүйеменбаспалдақтытүрде - алғашқықағыстар , перне басу , әртүрлідыбысшығаруәдіс – тәсілдерін ,жеңіләнәуендерінүйренуденбасталады . Оданәріхалыққүйшілерініңтөкпекүйлер мен шерітпекүйлердімеңгерукәсібитұрғыдаталданады .

«Қолынадомбыраұстағанбалағаимандылық пен дарындылықтыңжылуыдарып ,қатігездіктенаулақболады » , - дегеннақылсөздеүлкеншындықжатыр . Өйткенідомбыраүлкенруханиадамгершілікмектебі, бағажетпесэстетикалықөміроқулығы .

Мақсаты :Оқушыларғадомбырааспабынойнаушеберлігінкәсібидұрысмеңгеру , қазақхалқыныңұлыкүйшілерінің , сал серілердіңөнерлеріментанысу.Домбырадақолданылатынштрихтар , әдістердімеңгеру . Сахнағашығу , өзін – өзіұстаумәдениетінүйрету .

Міндеті:Оқушылардықазақхалқыныңтіліне , салт – дәстүріне , тарихына , мәдениетіне , руханиқасиеттерінеқұрметсезімінояту .Халқынадегенқұрметжәнемәденимұраларынқастерлеугебағыттау .

Бағдарламамазмұны

Кіріспе :Домбыраaспабыныңшығутарихы .Жолқауіпсіздікережесітуралымағлұмат беру .

Домбыражәнеоныңтүрлері :БатысҚазақстандомбырасыныңүлгісіжәнешығутарихы.Арқадомбырасыныңүлгісіжәнешығутарихы. Мазмұнынсұрау ,түсіндіру . Домбыраaспабыныңсуретін салу , тексеру. Көнеаспаптардыңайырмашылығы .

Домбыраныңқұрлысы мен күтімі :Домбыраaспабыныңбөлшектерініңқұрлысы .Түсіндіру . Тексеру. Домбыраныкүтіпұстау .

Домбыраныңқұлаққүйі :Төменгіашық соль ішегітуралытүсінік .Жоғарыашық ре ішегітуралытүсінік .Түсіндіру . Тексеру , талқылау .

Оқушыныдомбыратартуғадайындау :Домбырашыныңотырысы .Түсіндіру . Ер бала мен қызбаланыңдомбыраұстауайырмашылығы .

Екіқолдыңқойылымы :Оңқол мен солқолсаусақтарынңқойылымерекшеліктері . Оңқолқағысштрихтарынүйрену .Солқолсаусақтарыныңқойылымы .Этюдттер.Тексеру , талқылау .

Оқушынысахнағатәрбиелеу :Сахнаережелері .Шәкіріттіңсахнадағыжүріс – тұрысы , оныңкөпшілікалдындаөнеркөрсетуі .

Жаттығу ,этюттерүйрету :Екпінтүрлері .Төмен – жоғарғықағыстарғажаттығу . Сұқсаусақарқылыорындалатынжаттығулар .

Күйдегеніміз не ?Оқушыларғакүйатасытуралыжәнешығутарихытуралымәлімет беру .Қайталау .Талқылау . Домбыракүйлеріжәнетүрлері. Буындар мен сағалардымеңгерту .Жеке тексеру .

Репертуадыкөбейту :Домбырадажеңілəуендіжаттығулардыүйрету .Шағынкүйлергетоқталу . Оқушыныңдеңгейінеқарайшығармаларүйрету .

Қорытынды :Оқушылардыжекетексеру .Күйлердіқайталау .Жылдыққорытындыконцерткедайындалу.

Өткеноқужылындағыбағдарламағатоқталу:Күйлергежекетоқталу , талқылау .Түсіндіру, тексеру .

Күрделірепертуардағыкүйлер :Әртүрліжанырдағыкүйлергетоқталу , түсіндіру .Солқолқимылерекшеліктері .Шерітпекүйлертуралытүсінік .

А.Жұбанов «Би күйі» .Күйдіңшығутарихынатоқталу .Оң қолжәнесолқолқимылерекшеліктеріңтүсіндіру .Үнтаспадантыңдату . Құрманғазыныңкүйі «Алатау » күйі . Күйдіңорындалушеберлігінтүсіндіру .Бас буын , орта буын , сағабуындарынтүсіндіру , тексеру .Ансамбльменжұмыс .

Шерітпекүйлері:Шерітпекүйлерментанысу .Шерітпекүйлердіңқағысы , тарихынатоқталу.Ойнапкөрсету , түсіндіру .Шерітпеқағыстарынажаттығу.

Халықәндері:Халықәндерітуралытүсінік .Ансабльменқостау .Әндердің нюанс ырғағынтүсіндіру .

Қорытынды :Қайталаусабағы .Жылдыққорытындыконцерткедайындалу .

Бағдарламаныіскеасырушарттары :

-Сабақжүргізетіноқукабинетініңболуы .
-Қажеттіқұжаттардыңболуы .
-Балалардыңжасерекшеліктерінқадағалау .
-Қажеттітехникалыққұралдарынпайдалану . (үнтаспа , күйтабақ , бейнетаспалар)
-Балалардың ой – өрісіндамыту .

Күтілетін нәтиже :

Бағдарламанәтижесіндеоқушылардыңбойындағыжақсықасиеттер ,орындаушылықмәдениетінсақтау , салт - дәстүрін , отаншылдықсезімінояту , ұлтжандылығымықты , халыққазынасынкөзініңқарашығындайсақтайтынтұлға болу .

Б.Сейсекенов атындағы жалпы орта білім беретін мектебі КММ-нің

2023 – 2024 оқу жылында жыл бойынша «Үкілі домбыра» үйірмесінің жүргізілген жұмысына

Хабарлама

Б Сейсекенов атындағы орта мектебінің жанынан құрылған «Үкілі домбыра» үйірмесінде қазақ халқының негізгі көне музыкалық аспабы домбыра туралы түсінік бере отырып оқушыларды күй, ән, терме тартуға және танымдық қабілеттерін арттыру.қыркүйек-қазан айларында домбыра үйірмесінің оқушыларымен бастауыш топ оқушыларымен үйренген ән күйлерін топпен тартуға дағдыландыру.Бастауыш топ оқушыларына «Еркем ай» әнін үйретіп қалай тартылуы туралы айтып түсіндірілді. Ән ансамбль түрінде шығарылды. Негізгі топ оқушыларымен «Айжан қыз» күйін және «Мен қазақпын» әнін үйретіп ансамбль түрінде шығарылды. Ортаншы топпен халық күйі «Кеңесті», ал негізгі топ оқушыларына «Балбырауын» күйлері үйретілді, «Нәрағашы», «Келіншек» күйлерін минусовкамен қосылып тартуға дағдыланды. Оқушылармен жыл аяғында Ақтөбе облысының 155 жылдығына орай «Бабалар аманаты» тақырыбында «Қобыланды» жырын 1-маусым балаларды қорғау күніне орай «Балалық шақ- балдәурен» тақырыптарында үйірме оқушыларымен концерттік бағдарлама койылды. Осы орайда домбыра үйірмесіне белсене катыскан оқушылар марапатталды. Домбыра аспабын үйретудің негізгі мақсаты шәкірттерге музыканың құдіретті күшін таныту. Оқушыларды әуендік домбыраны ойнауға саналы түрде баулу.

Үйірме жетекшісі: **Л.М. Абилхайырова**